

יוצא לאור לפרשת בהר ה'תשע"ו - "שנת הקהל"
(מספר 56)

מפרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בעניני גאולה ומשיח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושנים לבריאה
ה' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

לזכות

הו"ח ר' יצחק דניאל בן מרת סוליקה שיחי' שריקי
ליום הולדתו, כ"א אייר

הרה"ת ר' משה חיים בן מרת פיגה שיחי' קארענבליט
ליום הולדתו, כ"ד אייר

הרה"ת ר' זאב מאיר בן מרת צפורה פריידא שיחי' קדנר
ליום הולדתו, כ"ד אייר

הרה"ת ר' לוי הלוי שיחי' בן הרבנית מרת לאה ע"ה רייטשיק
ליום הולדתו, כ"ה אייר

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י ידידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

הי' שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

מפתח ותוכן

פסח שני - בהר

א. "ביאת המקדש" בתכלית השלימות בביהמ"ק השלישי 3

ההוראה מ"פסח שני" - תשובה ותיקון והשלמת העבר, הן במצב ירוד והן במצב נעלה; הקשר לשיעורי הרמב"ם בדיני בית המקדש ולפרשיות בהר ובחוקותי; עריכת התוועדות בימי סגולה אלה

הוספה / בשורת הגאולה

ב. משיחות ש"פ ויחי (ועשרה בטבת - יהפך לשמחה) ה'תנש"א 18

"כלו כל הקיצין" וכבר עשו תשובה; פס"ד שמשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד, וכן יקום; בפרט לאחר הגזירות והשמדות; "הגיע זמן גאולתכם"

ג. משיחות ש"פ שמות, י"ט טבת ה'תנש"א 20

"כלו כל הקיצין" וכבר עשו תשובה; שומעים ממש רבינו שבדורנו שכבר סיימו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים", ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח; יש לעודד ולחזק רוחם של בני ע"י ההכרזה שהקב"ה אומר "פקד פקדתי אתכם", ומשיח צדקנו "עומד אחר כתלנו" ו"הנה זה בא", ויש להתכונן לקבל פניו ע"י ההוספה בקיום התומ"צ

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' יקותיאל מנחם ע"ה
ב"ר שרגא שליט"א

ראפ

חסיד ומקושר בכל נימי נפשו
לכ"ק אדמו"ר מה"מ
משגיח ומשפיע
בישיבת תומכי תמימים
ליובאוויטש המרכזית 770
ניהל הבית חב"ד
בנמלי התעופה
ובחברת "אל על" במיוחד
וזכה שהרבי שלח המצות ע"י
ואמר עליו "אונזער יקותיאל"
נואם קבוע בסיומי הרמב"ם ב-770
והדפיסם ב"תקות מנחם"
ניהל "ועד המחנכים"
פעל במרץ בעניני שלימות הארץ
ראש מטה שירה וזמרה
לקבלת פני משיח צדקנו
קירב רבים אל רבנו ובדרכי נועם
השאיר דור ישרים יבורך
הולכים בדרכי רבותינו נשיאנו

נקטף בתאונת דרכים
ביום השני לפ' "וקם שבט מישראל"
י"ב תמוז ה'תשע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י ידידיו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

Reprinted with permission of:

"Vaad L'Hafotzas Sichos"

by:

Moshiach Awareness Center,

a Project of:

Enlightenment For The Blind, Inc.

602 North Orange Drive.

Los Angeles, CA 90036

Tel.: (323) 934-7095

Fax: (323) 934-7092

<http://www.torah4blind.org>

e-mail: yys@torah4blind.org

Rabbi Yosef Y. Shagalov,
Executive Director

Printed in the U.S.A.

פסח שני – בהר

“ביאת המקדש” בתכלית השלימות בביהמ”ק השלישי

בפועל, מתחיל מימי משה, ולאח”ז בכל פסח שני.

ויש להוסיף בביאור הלימוד וההוראה מפתגם הנ”ל – כהוראת התורה „הפך בה והפך בה”:

בפתגם הנ”ל מודגשת (בעיקר) אפשרות התיקון גם במצב הכי ירוד, מצד דהיפך הטהרה (או הריחוק מביהמ”ק), המצב שהי’ „לכם”, ברצונו, כלומר, במזיד רח”ל – גם במצב זה לא אבוד, אלא יכולים לתקן, וכבר תיקנו כן בפועל במשך יותר מג’ אלפים שנה.

ויש לומר, שהדגשת אפשרות התיקון גם במצב הכי ירוד היא בהוספה על המובן מעצמו מתוכן הפרשה ע”ד הציווי דפסח שני:

ה„אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא” לא היו במצב ירוד ח”ו, אלא אדרבה – כדאיתא בגמרא⁶ „אותם אנשים מי היו, נושאי ארונו של יוסף היו, דברי ר’ יוסי הגלילי, ר”ע אומר מישאל ואלצפן היו שהיו עוסקין בנדב ואביהוא, ר’ יצחק אומר .. עוסקין במת מצוה היו”, כלומר, הסיבה להעדר הטהרה שלהם אינה בגלל חסרון (ועאכו”כ ירידה) במעמד ומצבם, אלא אדרבה, בגלל התעסקותם בקיום רצון ה’.

א. פסח שני – חל בשנה זו בערב שבת, ואמרו חז”ל: „מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת”, היינו, שביום הש”ק זה (ט”ו אייר) האכילה („יאכל”) היא דעניני פסח שני.

וידוע פתגם כ”ק מו”ח אדמו”ר שפסח שני ענינו „עס איז נישטא קיין פארפאלן, מען קען אלע מאל פאריכטן (אף פעם לא אבוד, תמיד ניתן לתקן), ואפילו מי שהי’ טמא, או מי שהי’ בדרך רחוקה, ואפילו „לכם”, שהי’ ברצונו, מ”מ, יכולים לתקן”, ותיקנו

משיחות ש”פ בהר, ט”ו אייר ה’תשמ”ט. נדפס בסה”ש תשמ”ט ח”ב ע’ 448 ואילך.

(1) ע”ז ג, סע”א.

(2) להעיר שבט”ו אייר „כלתה החררה שהוציאו ממצרים .. שאכלו משירי המצה כו” (מכילתא ופרש”י בשלח טז, א), שבוה מודגשת השייכות דט”ו אייר לחג הפסח, שאכילת המצה דפסח נמשכה עד ט”ו אייר („ואותו היום שבת היי” – שבת פז, ב).

(3) וכן הוא בנוגע לאכילה כפשוטה, אכילת בשר הפסח שני – שומנה בליל חמשה עשר באייר (רמב”ם הל’ ק”פ פ”ח ה”ג).

(4) „היום יום” יד אייר, פסח שני (משיחת פסח שני ה’תש”א ס”ה – סה”ש ה’תש”א ע’ 115).

(5) להעיר מהשייכות לשיעור היומי ברמב”ם – ריש הלכות ביאת המקדש, שבמנין המצוות שבראשו הציווי „שלא יכנס טמא למקדש”. ולהעיר, שבהמשך ההלכות (פ”ד הי”ג”ה – בשיעור דמוצאי ש”ק) נתבאר כו”כ פרטי דינים בנוגע להקרבת הפסח (סתם, ראשון) בטומאה ע”י הציבור, וכן כללות הלימוד ש„טומאת מת דחוי” בציבור, שנאמר ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם .. יחידים הם שידחו לפסח שני .. אבל ציבור שהיו טמאי מת אינן נדחין כו” (שם הט”ז). וראה בארוכה לקמן ס”ה ואילך.

(6) אבות פ”ה מכ”א.

(7) בהעלותך ט, ו.

(8) סוכה כח, סע”א ואילך. וכ”ה בספרי עה”פ.

אומר בכל יום באופן דחדש ממש „פקד פקדתי אתכם“, ומשיח צדקנו „עומד אחר כתלנו“⁹, ו„הנה זה בא“¹⁰, ויש להתכונן לקבל את פניו ע”י ההוספה בקיום התומ”צ, כפס”ד הרמב”ם¹¹ (בעל יום ההילולא דכ”ף טבת, מוצש”ק זה) שע”י „מצוה אחת, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה“.

(משיחות ש”פ שמות, י”ט טבת תנש”א)

(9) שה”ש ב, ט.

(10) שם ח. וראה שהש”ר עה”פ (פ”ב, ח (ב)).

(11) הל’ תשובה פ”ג ה”ד.

ישראל את הפסח במועדו¹², ולא להמתין עד ליום השביעי, האחרון?¹³ ויש לומר הביאור בזה:

„העוסק במצוה פטור מן המצוה“¹³, ומהטעמים לזה – לפי שכל מצוה כלולה מכל המצוות, ונמצא, שהעסק במצוה זו כולל גם המצוה שפטור ממנה וחשיב כאילו קיימה¹⁴. ועפ”י י”ל, ש„אותם אנשים“ לא הרגישו החסרונ¹⁵ דהקרבת הפסח, כי, התעסקותם ב„מת מצוה“ כוללת גם המצוה דקרבן פסח.

אבל, כל זה הוא ביחס למצבם בהוה, כשהיו עסוקים במצוה (כולל גם התוצאה דהיפך הטהרה) – לא היו חסרים המצוה דקרבן פסח. אבל, ביחס למצבם בעתיד, מצב של טהרה שבו יכולים להקריב הפסח – חשיב המצב הקודם (שלא הקריבו הפסח) לחסרונ¹⁶.

ועפ”י יש לבאר למה לא טענו „למה נגרע“ בימים שלפנ”ו – כיון שבמצבם בהוה (לפני י”ד ניסן) לא נרגש אצלם

(12) שם, ב.

(13) סוכה שם. וש”נ.

(14) ראה צפע”נ כללי התוהמ”צ ערך עוסק במצוה כו’. וע”ד החסידות – סה”מ תרנ”ה ע’ לו. המשך תרס”ו ס”ע סח. סה”מ קונטרסים ח”ב תלה, ב. ועוד.

(15) אף שישנו חסרון, כי, ההתכללות במצוה אחרת אינה דומה לקיום המצוה עצמה, וכמובן מסיפור הזהר (ח”ג קפו, א) שה”נוקא” הכיר בריחא דלבושיהו שלא קראו ק”ש אף שהיו פטורין מק”ש לפי שהיו עוסקין במצוה (ראה דרושים שבהערה הקודמת).

(16) וע”ד המבואר בתניא (פכ”ט) ש„עיקר התשובה בלב והלב יש בו בחי’ ומדרגות רבות כו”, ולכן, גם לאחר ששעה תשובה שלימה, נדרשת ממנו תשובה נעלית יותר, עד כדי כך, שלגבי הדרגא הנעלית ה”ו מצב של חסרון, כמו לפני התשובה.

ואף שלא ה” חסרון במעמדם ומצבם – רצו שתהי’ להם גם השלימות דקרבן פסח, ועד שבאו בטענה „למה נגרע“¹⁰, וטענתם נתקבלה למעלה, ונתן השם מצוה חדשה ונעשית מצוה לתמיד ולנצח, ועי”ז נתאפשר להם להשלים הקרבת הפסח בי”ד באייר, שגם אצלם יהיו כל עניני הפסח בשלימות.

ב. ובעומק יותר – ההשלמה דפסח שני היא לא רק ביחס למצב של חסרון (בגלל התעסקות בעניני קדושה אחרים כנ”ל), אלא גם ביחס למצב של שלימות, ללא חסרון, והביאור, שאף שלימות זו היא ביחס למצבם בהוה, אבל לגבי מצב נעלה יותר (שיהי’ בעתיד) ה”ו מצב של חסרון, וצריך להשתדל ולהגיע לשלימות נעלית יותר.

ובהקדים:

להדעה ש„עוסקין במת מצוה היו“¹¹ איתא בגמרא¹² ש„חל שביעי שלהן להיות בערב פסח“. ולכאורה אינו מובן: למה המתינו עד י”ד ניסן, ואז „ויקרבנו לפני משה ולפני אהרן ביום ההוא“¹³, יום הקרבת הפסח – כיון שידעו בימים שלפנ”ו שבגלל שאינם טהורים לא יוכלו להקריב הפסח במועדו, ה” להם לשאול אצל משה תיכף ומיד כששמעו הציווי „ויעשו בני

(9) שם, ז.

(10) ועפ”י תומתק טענתם „למה נגרע“ – כיון שהסיבה להיפך הטהרה שלהם היא בגלל שעסקו בקיום ציווי ה’ (ראה גם אוה”ח וספורנו עה”פ. לקו”ש חל”ג ע’ 8-57).

(11) ראה סוכה שם: „אם נושא ארונו של יוסף היו, הרי כבר היו יכולין ליטרה, אם מישאל ואלצפן היו, יכולים היו ליטרה, אלא עוסקין במת מצוה היו שחל שביעי שלהן להיות בערב פסח“.

י.ב.

לפי כל הסימנים שבדברי חז"ל עומדים אנו בסוף זמן הגלות, לאחר שכבר "כלו כל הקיצין"¹, וכבר עשו תשובה, ובלשונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (לפני עשרות שנים) שכבר סיימו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים"², ועומדים מוכנים ("עמדו הכן כולכם") לקבל פני משיח צדקנו.³

* * *

גם לאחר קושי ואריכות הגלות האחרון במשך יותר מאלף ותשע מאות שנה (שלא בערך לגלות מצרים במשך מאתיים ועשר שנה) – מציאותם של "בני ישראל" היא בעצם למעלה מגלות, וכל רגע נוסף שנמצאים בגלות ה"ז באופן ד"הבאים מצרימה"⁴, "כאילו אותו יום נכנסו למצרים"⁵, ועומדים הם בתוקף האמונה והבטחון שתיכף ומיד יקיים הקב"ה הבטחתו "פקד פקדתי אתכם"⁶ בגאולה האמיתית והשלמה, ובפרט כששומעים ממש רבינו שבדורנו⁷, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר סיימו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו, ועאכ"כ לאחר שישנה גם השלימות דארבעים שנה, "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁸, ועומדים בשנת הנ"א (ה'תשנ"א), ר"ת (ה' תהא שנת) נפלאות אראנו.

ולכן, יש לעודד ולחזק את רוחם של בני"ע"י ההכרזה שהקב"ה

- (1) סנהדרין צו, ב.
- (2) שיחת שמח"ת תרפ"ט.
- (3) ראה "היום יום" ט"ו טבת. ובכ"מ.
- (4) שמות א, א.
- (5) שמו"ר ריש פרשתנו (פ"א, ד). תנחומא שם ג.
- (6) שמות ג, טז.
- (7) ראה ב"ר פנ"ו, ז: "אין דור שאין בו כמשה". וראה זח"ג רעג, א. תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א). תניא פמ"ד. שם אגה"ק ביאור לסי' ז"ך בסופו.
- (8) תבוא כט, ג.

חסרון ("נגרע"); ואעפ"כ, כשהגיע "ערב פסח", זמן הקרבת הפסח, והי' "שביעי שלהן", ש"למחר יכולין לעשות", "חזו לאורתא"¹⁷ – אזי נרגש אצלם חסרון ביחס למצבם בעתיד (מצב של טהרה המאפשר הקרבת הפסח), ולכן "ויקרבו גו' ביום ההוא ויאמרו גו' למה נגרע לבלתי הקריב קרבן ה' במועדו".

ג. זאת ועוד:

ע"י טענתם של "האנשים ההמה" "למה נגרע" – נתחדשה בתורה הפרשה דפסח שני לכל בני" (כולל גם משה רבינו, מצוה חדשה שלא קיבלה משה רבינו בארבעים יום שהי' בהר) שהקריבו קרבן פסח במועדו (כפשוטו ממש)¹⁸, שגם אצלם ניתוסף הענין דפסח שני, לא (רק) בתור "תשלומין דראשון", אלא (גם) בתור "רגל בפני עצמו"¹⁹.

כלומר, גם כאשר העבודה דפסח ראשון היתה בשלימות²⁰ (וכל ישראל בחזקת כשרות²¹), ניתוסף היו"ט דפסח שני (ואין אומרים בו תחנון וכו')²² שבו נעשית העבודה הרוחנית דעניני הפסח²³

(17) סוכה שם ובפרש"י.

(18) לא רק כפי שכלולה במצוה אחרת, שלכן, "העוסק במצוה פטור מן המצוה", כנ"ל.

(19) פסחים צג, א. נתבאר בארוכה בלקו"ש חיי"ת ע' 117 ואילך.

(20) כולל גם בזמן הזה – באופן ד"ונשלמה פרים שפתינו" (הושע יד, ג), "ונשלמה" גם מלשון שלימות (ראה לקו"ת ראה ל, רע"ג. דרושי ש"ש סו, סע"ד).

(21) רמב"ם הל' קידוה"ח פ"ב ה"ב.

(22) סידור אדה"ז לפני "למנצח גו' יענך".

השלמה לשו"ע אדה"ז או"ח סקל"א ס"ח.

(23) משא"כ הקרבת הפסח כפשוטו, שהיא באופן ד"פעולה נמשכת" מפסח ראשון.

ד. והנה, ההוראה שלמדים מפסח שני בנוגע לתיקון ושלמות העבר (ובשני הקצוות, היכולת גם במצב ירוד, והצורך גם במצב נעלה), היא, לא רק בנוגע לפסח ראשון, אלא בנוגע לכללות העבודה בעניני התורה ומצוות.

(24) ראה בארוכה ד"ה להבין ענין פסח שני תשל"ח (סה"מ – מלוקט ח"ג ע' קמג ואילך). וש"נ.

* * *

בימינו אלה, שמאז כלה חמתו בביהמ"ק, ולאחרי "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸, ולאחרי כל הגזירות והשמדות ר"ל ור"ל שסבלו בנ"י באריכות וקושי הגלות האחרון, ובפרט גזירת השואה בדור האחרון, בודאי נעשה הצירוף והזינוך בשלימות, "די והותר" – נעשה הענין ד"סמך מלך בבל"⁹ אך ורק באופן של טוב הנראה והנגלה לעיני בשר, ובלשון חז"ל¹⁰ שהקב"ה אומר לישראל "בני אל תתייראו, כל מה שעשית¹¹ לא עשיתי אלא בשבילכם. . הגיע זמן גאולתכם!"

ובדורנו זה (ובפרט בשנה זו, "הי' תהא שנת נפלאות אראנו") צריכה להיות עיקר ההדגשה. . בהענין ד"סומך נופלים", לחזק ולעודד את רוחם של בנ"י. . כולל ובמיוחד – החיזוק והעידוד ע"י האמונה בביאת המשיח ובטחון גמור ש"הנה זה (משיח צדקנו) בא"¹², וההוספה בהכנה לביאתו ע"י התשובה וקיום התומ"צ, ובלשון ההכרזה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו: "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה"¹³, "שובה ישראל עד ה' אלקיך, והכן עצמך ובני ביתך לקבל פני משיח צדקנו הבא בקרוב ממש"¹⁴.

(משיחות ש"פ ויחי (ועשרה בטבת יהפך לשמחה) תנשא)

- (8) תניא רפ"ז.
- (9) יחזקאל כד, ב.
- (10) יל"ש ישעי' רמז תצט.
- (11) כולל גם הפעולה דמלך בבל שאינו אלא כגרון ביד החוצב בו.
- (12) שה"ש ב, ח. וראה שהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).
- (13) אג"ק שלו ח"ה ס"ע שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ועוד.
- (14) "היום יום" – ט"ו טבת.

הקרבנות³⁰, כולל ובמיוחד – הכניסה להמקדש בשביל להקריב בו קרבנות, הן בנוגע לעצמו, "אדם כי יקריב מכם קרבן לה"³¹, והן בנוגע לחלקו בעולם וכללות העולם, שמברר ומזכך הענינים הגשמיים שבעולם שיתעלו לקדושה ע"ד ובדוגמת קרבן³², היינו, שנכנס בעצמו למקדש, ומכניס עמו גם חלקו בעולם, ועד – כללות העולם, עד שהעולם כולו נעשה דירה לו ית'³³.

ה. ויש לקשר זה עם שיעורי הרמב"ם (להמנהג שנתקבל בכו"כ והולך ומתפשט ללמוד ג' פרקים ליום) דימים אלה – מהשבת שממנו מתברך פסח שני, שבו התחילו הלכות בית הבחירה, עד לשבת זה שבו נעשה ה"אכל" דפסח שני, שבו מסיימים הלכות כלי המקדש³⁴, ומתחילים הלכות ביאת המקדש³⁵.

בשביל להקריב פסח שני צ"ל האפשרות דביאת מקדש – "שלא יכנס טמא למקדש"³⁶, ולפנ"ו צ"ל המציאות

ובהקדמה:

ענין זה למדים מפסח שני דוקא, שהקרבנות נעשית לאחר טהרת פרה אדומה²⁵, שאז, יכול להכנס למקדש ולהקריב קרבן פסח, והרי פרה אדומה היא כללות כל התורה כולה, וכמפורש בתחלת פרשתה²⁶, "זאת חוקת התורה"²⁷, והביאור בדרושי חסידות²⁸ (ובפרט – בהטעם שבפרה אדומה נאמר "זאת חוקת התורה"), כיון שמעשה הפרה כולל ב' הענינים ד"רצוא" ו"שוב" [אפר הפרה (לאחרי השריפה באש) הו"ע ה"רצוא", ועירוב האפר במים חיים הו"ע ה"שוב"], שעליהם "הוסדה כל עיקר התורה והמצוות".

וכיון שהקרבנות פסח שני באה לאחר טהרת פרה אדומה – לכן, למדים מזה ההוראה דתיקון ושליומות העבר (ניטא קיין פארפאלין) לא רק בנוגע להענין דפסח, אלא בנוגע לכללות העבודה תתומ"צ.

וענין זה מודגש גם בהכניסה למקדש להקריב הפסח (לאחרי טהרת הפרה) – כי, כללות עבודתם של ישראל היא "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"²⁹, "בית לה' מוכן להיות מקריבים בו

(30) רמב"ם ריש הל' ביהב"ח.
(31) ויקרא א, ב. וראה לקו"ת ויקרא ב, ב ואילך. ובכ"מ.

(32) ראה גם תניא פל"ד: בקרבנות ה' כל החי עולה לה' ע"י בהמה אחת, וכל הצומח ע"י עשירון סלת אחד בלול בשמן כו'.

(33) ראה תנחומא נשא טו. ועוד. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

(34) ושם: "בשנים עשר יום בשנה החליל מכה לפני המזבח, בשחיתת פסח ראשון ובשחיתת פסח שני כו'" (פ"ג ה"ו – בשיעור דערב פסח שני).
(35) להעיר מהשייכות לפרשת השבוע שסיומה וחולתה – "ומקדשי תיראו". ובסיום שיעור היומי (הל' ביאת המקדש ספ"א) "כבוד ומורא לבית הגדול והקדוש".

(36) כנ"ל הערה 5.

(25) משא"כ בפסח ראשון שקרב גם בטהורים שלא היו זקוקים מלכתחילה לטהרת הפרה.
(26) חוקת יט, ב.

(27) להעיר, שגם בפסח נאמר "זאת חוקת הפסח" (בא יב, מג). וראה שמו"ר פי"ט, ב: "שניהן דומים זל"ו, בזה נאמר זאת חוקת הפסח, ובוה נאמר זאת חוקת התורה", ומסיים, "מי גדולה, הפרה, שאוכלי פסח צריכין לה" (נתבאר בד"ה זאת חוקת התורה תרכ"ט, תרפ"א. ועוד).

(28) לקו"ת ר"פ חוקת. ובכ"מ.
(29) תרומה כה, ה.

הוספה

בשורת הגאולה

יא.

מצינו בגדעון ש"בימיו¹ היו ישראל בצרה והי' הקב"ה מבקש אדם שילמד עליהם זכות . . כיון שנמצא זכות בגדעון שלמד עליהם זכות, מיד נגלה אליו המלאך, שנאמר וירא אליו מלאך ה' ויאמר לו לך בכח זה, בכח זכות שלמדת על בני", "אמר הקב"ה, יש בך כח ללמד סניגוריא על ישראל, בזכותך הם נגאלים"².

. . . הלימוד זכות בנוגע לקירוב וזירו הגאולה – שכיון שכבר "כלו כל הקיצין"³, עוד בזמן הגמרא, ועאכ"כ לאחר אריכות וקושי הגלות במשך יותר מאלף ותשע מאות שנה ועדיין לא בא . . . ובנוגע לתשובה ("אין הדבר תלוי אלא בתשובה"⁴) – כבר עשו תשובה, שהרי אין לך אדם מישראל שלא הרהר תשובה (לא רק פעם אחת, אלא) כמה פעמים במשך ימי חייו, שעי"ז נעשה "בשעתא חדא וברגעא חדא"⁴ מרשע גמור צדיק גמור, כפס"ד הגמרא⁵ שהמקדש את האשה "על מנת שאני צדיק (גמור)⁶ אפילו רשע גמור מקודשת שמא הרהר תשובה" – הרי בודאי ובודאי שמשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד ממש, אשר, כדאי הוא לימוד זכות זה לגאול את ישראל, ובפרט שנוסף על הלימוד זכות, ה"ז גם פס"ד של כו"כ רבנים ומורייהוראה בישראל, וכיון שהתורה "לא בשמים היא"⁷, הרי, פס"ד זה בב"ד של מטה מחייב כביכול ומזכה גם את ב"ד של מעלה, וכן יקום!

(1) תנחומא שופטים ד.

(2) יל"ש שופטים רמז סב.

(3) סנהדרין צז, ב.

(4) זח"א קכט, סע"א.

(5) קידושין מט, ב. רמב"ם הל' אישות פ"ח ה"ה. טושו"ע אה"ע סל"ח סל"א.

(6) ע"פ גירסת האור זרוע סקי"ב.

(7) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.

לקוטי

פסח שני – בהר

שיחות

בשעת צרכיהם³⁸ (כולל גם בזמן הקרבת הפסח)³⁹.

ומזה מובן גם בנוגע לעבודה הרוחנית דביאת מקדש (כללות העבודה) – שסדר העבודה הוא באופן ש"מהלך כו' ועולה כו' מהלך כו' ועולה", במעלה ההר, בעילוי אחר עילוי.

ועוד ועיקר: גם לאחר הביאה למקדש (להמקום הכי נעלה ומקודש שיכול לבוא) בשלימותה – הרי שלימות זו אינה אלא בערך וביחס למעלת המקדש (העבודה הרוחנית) במצב ההוה, אבל בערך וביחס לדרגא נעלית יותר במקדש (שבדאי יבוא לזה בעתיד) נחשבת דרגתו בהוה מצב של חסרון, ועד ע"ד ובדוגמת מצב דהיפך הטהרה שאינו יכול להכנס למקדש, ויתירה מזה – שלגבי הדרגא הנעלית בהמקדש (בעתיד) נחשב מצב ההוה לחסרון במציאות המקדש וכליו, ולכן, זקוק תחלה לשלימות בבנית ותיקון המקדש וכליו (בדרגא נעלית יותר), ולאח"ז תהי' ביאת המקדש בשלימות הדרושה⁴⁰, וכן בעילוי אחר עילוי, עד אין-סוף.

(38) שם פ"ז ה"ט.

(39) ולהעיר מהל' ביאת המקדש פ"ד ה"ג (בשיעור דמוצש"ק) "פסח שבא בטומאה ודחקו טמאי מת ונכנסו להיכל, פטורין, אע"פ שלא הותרו אלא לעזרה, הואיל ואין אני קורא בהם אלא מחוץ למחנה תשלחום, הרי אלו פטורין", היינו, שמפני הדוחק (כיון שכל ישראל הוצרכו להקריב פסחיהם) יתכן שיעלו עד להיכל (וראה לקמן הערה 94) – יעלו לגובה דקדש הקדשים! (40) אף שכבר הי' אצלו הענין דביאת המקדש – ביחס לדרגא הקודמת דמקדש. ומעין דוגמא לדבר בביאת המקדש כפשוטו – הדין (הל')

(37) הל' ביהב"ח רפ"ו.

ו. ויומתק יותר ע"פ הביאור בדברי הרמב"ם, "המקדש כולו לא ה' במישור אלא במעלה ההר"⁴¹ - דלכאורה, כיון שהולך ומפרט החילוקים בגובה חלקי המקדש, למה הוצרך להקדים ש"המקדש כולו לא ה' במישור אלא במעלה ההר"?

לכאורה, יש מקום לומר שכוונת הרמב"ם לפסוק הלכה שהמקדש צ"ל "במעלה ההר" דוקא, אבל, עפ"ז דרוש ביאור מקורו של הרמב"ם שפרט זה בהמקדש הוא לעיכובא⁴², ואדרבה, "הדברים שהם עיקר בבנין הבית . . קדש וקדש הקדשים . . אולם . . עזרה" הם בדוגמת המשכן⁴³, והרי המשכן ה' במישור דוקא, ולא במעלה ההר?!

ולכן, מסתבר לומר שבכתבו "המקדש כולו לא ה' במישור אלא במעלה ההר" אין כוונתו לפסוק הלכה שהמקדש מוכרח להיות "במעלה ההר", תנאי לעיכובא, כי אם, שכך היתה המציאות בפועל⁴⁴, והטעם שפותח

ביהב"ח ספ"ד וספ"ז דכניסת האומנין (בתיבות כו') להיכל ולקדש הקדשים, "לבנות ולתקן". שבעת הצורך (כשאין אחרים) נכנס אפילו ישראל טמא, "לבנות ולתקן" ההיכל וקדש הקדשים. ואעפ"כ, ביאה זו אינה בערך לביאת המקדש בשלימותה, כפשוט.

(41) בהבא לקמן - ראה גם לקו"ש חכ"ט ע' 71 ואילך (באופן אחר).

(42) דאף ש"הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל" (דה"א כח, ט), הרי, כו"כ פרטים בהמקדש הם למצוה ולא לעיכובא (ויתירה מזה מצינו בפועל בכלי המקדש, ש"היו הקהל עניים עושים אותם אפילו של בדיל, ואם העשירו עושין אותם של זהב" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"ט)).

(43) שם פ"א ה"ה. וראה לקו"ש חט"ז ע' 306. וי"נ.

(44) ויומתק יותר שהמשך ההלכה היא בנוגע

בהקדמה זו (אף שמוכן מאליו מהמשך הדברים) - י"ל בפשטות - שמודיע תחלה כללות הענין, ואח"כ הפרטים שבו⁴⁵, כדי להקל על הלומד "בלשון ברורה . . לקטן ולגדול"⁴⁶, וכדרכו בריבוי מקומות: להקדים המספר הכללי, לתועלת הזכרון⁴⁷, וכיו"ב.

וענינו בעבודת האדם ("לתקן הדעות"⁴⁸) - שגם כאשר מעיקר הדין אין הכרח בביאה למקדש, "במעלה ההר", "מהלך כו' ועולה כו' מהלך כו' ועולה כו'", וגם בלאה"כ חשיב ביאה למקדש (בשלימות), מ"מ, המציאות היא ש"המקדש כולו לא ה' במישור אלא במעלה ההר", ולכן, המציאות היא ש"כשאדם נכנס כו' מהלך כו' ועולה כו'", הן בנוגע לעליית חלקי המקדש עצמו, והן בנוגע לעלי' לדרגא נעלית יותר במקדש, כנ"ל.

ז. ויש לקשר האמור לעיל עם פרשת השבוע - פ' בהר, וכן עם הפרשה שמתחילין לקרוא במנחה - פ' בחוקותי:

"בהר סיני" - מורה על עלי' "במעלה ההר" בהענין ד"סיני", "סולם זה סיני"⁴⁹, שקאי על תורה - "משה

לכניסת והליכת האדם להמקדש, ולא בנוגע לאופן הבנין.

(45) להעיר גם מפירוש רש"י ריש פרשתנו - "כללות" (תחלה, ואח"כ) פרטותי" כולן נאמרו מסיני.

(46) הקדמת הרמב"ם לספר הי"ד.
(47) יד מלאכי כללי הרמב"ם אות לד. וראה אגרת תח"מ להרמב"ם (ע' עד - בהוצאת קאפח).

(48) ראה רמב"ם הל' תמורה בסופו.

(49) ב"ר פס"ח, יב.

ובימים הסמוכים) שבה יעוררו אודות תיקון ושלמות כל עניני העבודה.

והדגשה מיוחדת בנוגע לילדים, ובפרט בל"ג בעומר, ע"י תהלוכות הדגשת והכרות, "יחד כל ילדי ישראל" [ובאופן שגם המבוגרים (ההורים והזקנים כו') מצטרפים¹³³ אליהם, ע"ד מ"ש¹³⁴, "והשיב לב אבות על בנים", "על ידי בנים"¹³⁵], ובפרט בשנה זו - "שנה תמימה"¹³⁶, ושנת הארבעים.

טו. ויה"ר - והוא העיקר - שמעשינו ועבודתנו בכל הנ"ל, אשר, הנקודה הפנימית הוא ההדגשה, א"ז עס איז ניטא קיין פארפאלן, אלא יכולים ומצווים וצריכים למצוא ה"אבידה" - ימהרו ויזרו ויביאו וימצאו בפועל ממש ותיכף ומיד את המציאה העיקרית והפנימית - "מצאתי דוד"¹³⁷ עבדי, דוד

(133) גם מלשון צירוף וזיכור.

(134) מלאכי בסופו ובפרש"י.

(135) וכהוראת השבת דמינה אוליין - "אמור ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים", וכן "להזהיר גדולים על ידי הקטנים", כולל גם "להזהיר" מלשון זוהר ואור, כמ"ש "והמשכילים יזהירו כוזה הרקיע" (ולהעיר מהשייכות לרשב"י - "והמשכילים יזהירו כוזה הרקיע בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזהר . . יפקון ב" מן גלותא ברחמי" (זח"ג קכד, ב (ברע"מ)). ולהעיר מתחלת (וראש) ס' התיקוני זוהר: והמשכילים אילין רבי שמעון וחברייא יזהירו כו').

(136) פרשתנו כה, ל. וראה ערכין לא, א - במשנה. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ב ה"ה.

(137) כולל גם "דודי" (ביו"ד) כמ"ש בדברי הימים - ש"דברי הימים" כולל כללות עבודתם של ישראל במשך כל הימים (הדורות), וכללות עבודתו של כאו"א מ ישראל במשך כל ימי חייו, כפי שהיא בשלימותה, מצד בחי' היחידה.

(138) פרש"י בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו).
(139) להעיר, שע"י רשב"י (בעל ההילולא דל"ג בעומר) מתגלים גם הברכות שבבחי' סתים (בהמשך השיעור דיום השלישי), כמפורש בגמרא (מו"ק ט, ב) שרשב"י גילה ש"הנך כולהו ברכתא נינהו" (ראה לקו"ת בחוקותי מח, סע"א ואילך), ולאחרי המעשה רב כמו"ק - אין צורך שרשב"י יגלה הדבר, ובמיוחד שנעשה טוב הנראה והנגלה בגלוי לעיני בשר.

(140) ועד"ז בס"פ בהר - "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים" (כה, נה), שמאז נעשו "בני חורין" (ראה גבורות ה' למחר"ל פס"א).

(141) כו, יג.

(142) שם, יא.

(143) תו"כ ופרש"י עה"פ.

(144) בשלח טו, יז ובפרש"י.

שנעשה בר־מצוה, ואפילו לפני בר־מצוה, כמ"ש רבינו הזקן בשו"ע¹²⁰ בנוגע ל"עבירות (שנעשו) בקטנותו", ש"אע"פ שא"צ תשובה כשיגדיל, מ"מ טוב לו שיקבל ע"ע איהו דבר לתשובה ולכפרה כו", ועד שמצינו¹²¹ כו"כ סיפורים מגדולי ישראל שתיקנו גם ענינים שהיו לפני שבאו לכלל הבנה, עד לגיל היניקה, ובתחילת היניקה, ומרגע יציאתם לאויר העולם.

וכאמור, לא רק חסרון כפשוטו, אלא גם חסרון לגבי שלימות נעלית יותר, אשר, גם בהתבוננות קלה ושטחית בודאי יגיע כאו"א למסקנא שהי" יכול לעשות כו"כ ענינים בשלימות נעלית יותר, ולכן, צריך להשתדל לתקן ולהשלים גם "חסרון" זה – הן בנוגע לעבודתו בעצמו, והן בנוגע לפעולה עם הזולת, החל מבני ביתו, כולל ובמיוחד מורים ומדריכים, משפיעים, רבנים וכו', ואפילו לאחריו כו"כ שנים¹²², שבניו ובנותיו הם לאחריו הגיל ד', חנוך לנער" (עד כ"ד שנה)¹²³, ויש להם בעצמם בנים ובנות, ועד"ז בנוגע לתלמידים שכבר גדלו ונעשו בעצמם מחנכים ומדריכים – יוכל למצוא דרכים להוסיף ולהשלים בהשפעתו שהיתה צ"ל בשנים שלפנ"ז, שתהי' בתכלית השלימות, ובעילוי אחר עילוי.

ויש להוסיף ולהדגיש שכל האמור

שייך לכל אחד ואחת מישראל, אנשים

(120) או"ח סו"ס שמג.

(121) ראה דברי תורה (להרה"צ כו' ממונקאטש) מהדורא ב' אות קסט. וש"נ.

(122) ואדרבה – כיון ש, רוב שנים יודיעו חכמה" (איוב לב, ז), ניתוסף בחכמתו כיצד יכול לפעול ביתר שאת וביתר עוז.

(123) משלי כב, ל. וראה קידושין ל, רע"א.

ונשים, וגם טף, שגם להם קל להסביר שכו"כ ענינים היו יכולים לעשות בשלימות נעלית יותר, עד שיתעוררו מעצמם לתקן ולהשלים באופן נעלה יותר, עד כדי טענה, "למה נגרע"¹²⁴ – ביחס לשלימות נעלית יותר.

וכדאי ונכון שהתעוררות בכל הנ"ל תהי' (תחילתה) במעמד הציבור, "ברוב עם הדרת מלך"¹²⁵, אשר, "איש¹²⁶ את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק"¹²⁷, מתוך אהבת ישראל ואחדות ישראל – "הנה¹²⁸ מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד"¹²⁹, מתוך שמחה וטוב לבב – בהתועדות של שמחה¹³⁰, "טוב¹³¹ לב משתה תמיד"¹³², ובפשטות – שבכל מקום יערכו התועדות מיוחדת (בימי סגולה שבין פסח שני לל"ג בעומר,

(124) וכדרכם של ילדים – דבר שנוגע להם מבקשים ודורשים בתוקף, עד לבכי' בדמעות (מכיוון המוחין שאינם יכולים לסבול הצער כו'), ועי"ז מתעורר האב – ובמיוחד איבנו שבשמים – למלא רצונם.

(125) משלי יד, כה.

(126) ישעי' מא, ו.

(127) ראה קונטרס החלצו פ"י (סה"מ תרנ"ט ע' סא): ההסכם אשר עושים שנים או רבים יש לזה חיזוק הרבה יותר מההסכם שעושה בפ"ע כו'. (128) הנה לשון שמחה (ספרי ופרש"י קרח יח, ח).

(129) תהלים קלג, א. – ולהעיר מהשייכות לרשב"י שאמר תורה על פסוק זה וירדו גשמים כו' (ראה זח"ג נט, רע"ב).

(130) וכידוע גודל המעלה הנתועדות – שפועלת יותר ממלאך מיכאל שרם של ישראל (אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' תיג. וש"נ).

(131) משלי טו, טו.

(132) כמ"ש בסיום וחזרתם מפת השולחן ערוך (הגהות הרמ"א) חלק, "אורח חיים", והתחלת השולחן ערוך (דהב"י) – "יתגבר", "לכתחילה אריבער", כמשנת"ל בארוכה (סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 420 ואילך).

קיבל תורה מסיני⁵⁰, ועל תפלה – "סולם דא צלותא"⁵¹ [ב' אופני ההילוך⁵² ד"סולם" ש"עולים ויורדים בו" – עלי' מלמטה למעלה וירידה מלמעלה למטה], ודוגמתו בהמקדש – מקום מנוחת הארון⁵³ (תורה), ובית שמקריבים בו הקרבנות, שזהו"ע התפלה, "תפלות כנגד תמידין תקנום"⁵⁴, ובשני הענינים ד"סיני" (תורה ותפלה) באים לתכלית העלי' "במעלה ההר" ("בהר") – בתורה, "תורה חדשה מאתי תצא"⁵⁵, "מאתי" דייקא, ובתפלה, מלשון התחברות⁵⁶, באופן שבגילוי "ישראל וקוב"ה כולא חד"⁵⁷.

ו"בחוקותי תלכו" – שהעבודה בכל עניני התומ"צ היא באופן של הליכה, אשר, הליכה אמיתית היא באופן שנעקר לגמרי ממקומו הקודם, עי"ז שמתעלה ("מהלך כו' ועולה") לדרגא נעלית יותר, עד לעילוי שבאין-ערוך לגבי דרגתו הקודמת⁵⁸.

וזהו הקשר והשייכות דפסח שני לפ' בהר ופ' בחוקותי – שתיקון והשלמת עניניו בעבודת האדם – "בחוקותי תלכו" – שבחי' החקיקה ("בחוקותי") מורה על ההתקשרות דעצם הנפש עם גילוי הקב"ה שלמעלה מטעם ודעת, עד כדי מסירת-נפש, שאי אפשר להפריד כלל ביניהם, להיותם מציאות אחת (כמו אותיות החקיקה שהם מציאות אחת עם האבן).

וענינו בעבודת האדם – "בחוקותי תלכו" – שבחי' החקיקה ("בחוקותי") מורה על ההתקשרות דעצם הנפש עם גילוי הקב"ה שלמעלה מטעם ודעת, עד כדי מסירת-נפש, שאי אפשר להפריד כלל ביניהם, להיותם מציאות אחת (כמו אותיות החקיקה שהם מציאות אחת עם האבן).

וענין זה נתגלה בפועל בשני קצוות: במצב הכי ירוד – אין זה אבוד, אלא יכול לתקן, מצד ההתקשרות דעצם הנפש (נקודת היהדות) עם הקב"ה, שהיא תמיד בשלימות (גם בשעת

(50) אבות רפ"א.

(51) זהר ח"א רסו, ב. ח"ג שו, ב.

(52) ועד"ז מ"ש בפ' בחוקותי (שקורין במנחה) – "והתהלכתי" (כו, יב), ב' הליכות, מלמעלה למטה ומלמטה למעלה (לקו"ת ראה כו, א. אמ"ב שער הק"ש פפ"ז, ספ"ח ואילך. אוה"ת בחוקותי (כרך ב') ע' תרמ ואילך. ועוד).

(53) ראה רמב"ן ר"פ תרומה.

(54) ברכות כו, ב.

(55) ישעי' נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.

(56) ראה תו"א תרומה עט, סע"ד. ובכ"מ.

(57) ראה זח"ג עג, א.

(58) ראה סה"מ תרי"ט ע' קז ואילך. המשך תרס"ו ע' יט. סה"מ אעת"ר ע' סט ואילך. ועוד.

(59) ראה לקו"ת ר"פ בחוקותי, ור"פ חוקת. ובכ"מ.

החטא היתה באמנה אתו ית"ש⁶⁰; ובמצב הכי נעלה - הולך ונוסף בהתקשרות עם הקב"ה באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, "בכל מאדך"⁶¹, שזהו"ע ד', בחוקותי תלכו", "בבחי' מהלך בלתי שיעור וגבול"⁶².

וזהו השייכות לפסח שני - כי, העבודה דפסח שני היא בשני הקצוות הנ"ל [תיקון מצב של חסרון בתכלית הירידה (טמא לנפש או בדרך רחוקה, או באופן ד', לכס", לרצונו, במזיד רח"ל), ודילוג למעלה מדילוג (דילוג שני שלמעלה מדילוג ראשון), בעילוי אחר עילוי, עד אין-סוף], והכח לעבודה בשני קצוות אלו הוא - מצד בחי' החקיקה שבנפש⁶³.

ועפ"ז יומתק דיוק הלשון, "עס איז נישטא קיין פארפאל", דבר האבוד (אבידה), שהתיקון לזה הוא ע"י מציאה - שבוה ב' קצוות:

גם במצב של "אבידה", שהאור האלקי הוא אבידה אצלו⁶⁴, יכול למצוא האבידה, ועד למציאה שעלי' נאמר "כמוצא"⁶⁵ שלל רב⁶⁶, שמתקן גם את הענינים הבלתי-רצויים שבהם ועל ידם

(60) תניא ספכ"ד.

(61) ראה תור"א מקץ לט, ג. לקו"ת שלח מב, ג. ובכ"מ.

(62) לקו"ת בחוקותי מז, א.

(63) ועפ"ז יומתק יותר הקשר והשייכות דפסח שני לפרה אדומה, "חוקת התורה" (כנ"ל ס"ד) - "חוקת" דייקא, בחי' החקיקה.

(64) ראה לקו"ת פ' ראה לב, סע"ב ואילך.

(65) תהלים קיט, קסב.

(66) להעיר מהשייכות לחג הפסח - כפי שמבאר אאמור"ז ז"ל באגרת שלו (לקוטי לוי"צ אג"ק ע' קצח) בנוסח הברכה דחג הפסח כשר ושמה, ש"כשר" ר"ת, "כמוצא שלל רב".

(נתנו) כבוד זה לזה", "כיבדו זה את זה"¹¹¹ - לרמוז שענין זה נעשה מנהג: "מנהג" - מדגיש את הרגילות שבדבר, מנהג המקום וכיו"ב, כלומר, שהענין דאהבת ישראל ("כבוד זה לזה") נעשה מנהג רגיל, שאינו צריך להשתדל בעצמו כו', כיון שנעשה אצלו רגילות, ועד לטבע (ושני¹¹² עכ"פ).

זאת ועוד: ידוע¹¹³ שב"מנהג" יש עילוי לגבי חיוב ע"פ דין, כלומר, הנהגה לפנים משורת הדין, מדת חסידות¹¹⁴, וביחד עם זה, נעשה בו התוקף ד"מנהג ישראל תורה היא"¹¹⁵, וכמ"ש הרמב"ם¹¹⁶ בנוגע ל"גזרות תקנות ומנהגות" שפשטו בישראל, ובנדו"ד - שהענין דאהבת ישראל הוא באופן דלפנים משורת הדין, מדת חסידות, וכאמור, זה נעשה חלק מתורה ומהלכות ופס"ד שבה¹¹⁷.

יד. ההוראה מהאמור לעיל בנוגע למעשה בפועל:

בבואנו מפסח שני¹¹⁸ שמורה ונותן כח לתקן ולהשלים כל עניני העבודה בתומ"צ - יש לעורר ולהרעיש אצל כל בני"ש שבכל מקום ומקום שינצלו הנתינת כח דיום סגולה זה, הן בנוגע לתיקון החסרון (חסרון כפשוטו, וחסרון לפי ערך שלימות נעלית יותר), והן בנוגע לתוספת שלימות בעילוי אחר עילוי.

ובפרטיות יותר:

הנתינת כח דפסח שני לתקן ולהשלים העבר, היא (נוסף על הנוגע לעבר בסמיכות זמן, ימים, שבועות וחדשים האחרונים, שנה האחרונה, וכיו"ב) גם בנוגע לכל העבר, מאז

היא המציאות בפועל ש"המקדש... במעלה ההר", "כשאדם נכנס... מהלך כו' ועולה כו'".

(118) ובשני המקומות האמורים גם יחד, כבהערה הקודמת.

(119) ובהדגשה יתירה בשנה זו, שנת העיבור* - שענינה לתקן ולהשלים החסרון דשנת הלבנה לגבי שנת החמה.

(111) להעיר גם ממ"ש בריש פ"ד דאבות "המכבד את הבריות". ובמשנה י"ב: "יהי כבוד תלמידך חביב כו'".

(112) שבילי אמונה נ"ד ש"ב. וראה שו"ת הרמ"ע מפאנו סל"ו. תניא ספ"ד.

(113) ראה לקו"ת דרושי סוכות פ, ג. ובכ"מ.

(114) להעיר מהעילוי ד, "חסיד" (בתוספת יו"ד, בחי' חכמה) לגבי "חסד" (ראה זח"ג לג, סע"א).

(115) ראה שו"ע אדה"ז אור"ח סו"ס קפ. סתצ"ד סט"ז. לקו"ש חכ"ב ע' 56 הערה 2. וש"נ.

(116) ה"ל ממרים פ"א ה"ב. פ"ב ה"ב ואילך.

(117) ויש לקשר שני הפירושים - שגם ה"מנהג" שלפנים משורת הדין נעשה באופן של דבר הרגיל.

וע"ז משנת"ל (ס"ו) בדברי הרמב"ם, "המקדש כולו לא הי' במישור אלא במעלה ההר" - שאין זה דין לעיכובא, לכאורה, כי אם לכתחילה (כמו לפנים משוה"ד), וביחד עם זה, נעשה (לא רק חלק בתורה, אלא גם) דבר הרגיל ופשוט, שכן

ש"ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה"¹⁰⁴.

ובפרט בסמיכות ל"ג בעומר, הוד שבהוד, "סוף ותשלום הספירות בעיקר המדות שנק' גופא, כי מבחי' הוד שבהוד¹⁰⁵ מסתיים בחי' גופא עיקר המדות"¹⁰⁶, ובו יום ההילולא דרשב"י¹⁰⁷, מחמשת תלמידי ר"ע שמהם נבנה העולם (לאחרי שפסקו מלמות ב"ג בעומר¹⁰⁸), שאמר לתלמידיו "שנו מדותי, שמדותי תרומות מתרומות מדותי של רבי עקיבא"¹⁰⁸ – הרי בודאי שצריך להוסיף עוד יותר ועוד יותר באהבת ישראל ואחדות ישראל.

ומזה מובן שגם ההוראה דפסח שני ע"ד תיקון ושליומות עניני העבר (ובשני הקצוות, היכולת לתקן מצב הכי ירוד, והצורך להוסיף ולהשלים המצב הכי נעלה) צריכה להיות גם (ובעיקר)

(104) קדושים יט, יח ובתנ"כ ופרש"י עה"פ.
(105) ולהעיר, שפסח שני הוא חסד שבהוד, התחלת ספירת הוד, ומדת החסד שבה, "יומא דאזיל עם כולוה יומין" (נסמן בלקו"ש ח"ה ע' 174 בשו"ג), כל פרטי המדות שבהוד, כולל גם הוד שבהוד.

(106) סידור (עם דא"ח) שער הל"ג בעומר דש, א ואילך.

(107) להעיר ממאמרו של רשב"י, "אנא סימנא בעלמא", "בחד קטירא אתקטירנא", "בי אחידא ב' להטא כו" – שליומות הביטול וההתאחדות עם אלקות ע"י בחי' היחידה (ראה בארוכה ד"ה להבין ענין רשב"י תשמ"ה פ"ב ואילך (סה"מ מלוקט ח"ב ע' שב ואילך). ד"ה פתח ר"ש תשל"ד (סה"מ הנ"ל ח"ג ע' קנא ואילך) פ"ו. וש"ג), ולכן, מודגשת אצלו ביותר ההתאחדות דכל ישראל שע"י בחי' היחידה, כולל גם הפעולה הישראל בעולם גלות בו (בהעולם) בחי' היחידה, כנ"ל (וראה שו"ג להערה 110).

(108) גיטין סו, א.

בהענין דאהבת ישראל – "כלל גדול בתורה", ויתירה מזה, "זו היא כל התורה כולה"¹⁰⁹ – הן בנוגע לתיקון הענינים הבלתי-רצויים (וכל ישראל בחזקת כשרות, שבודאי תיקנו ובפרט במשך ימי הספירה עד עתה), ולהוסיף עוד יותר באהבת ישראל ואחדות ישראל, באופן ד"נהגו כבוד זה לזה", לא רק ברגש הלב, אלא גם בהנהגה יומית במעשה בפועל¹¹⁰.

יג. ויש להוסיף ולבאר דיוק הלשון "נהגו כבוד זה לזה" – לשון שאינו רגיל בכגון-דא, ולכאורה הול"ל "חלקו

(109) שבת, לא, א. וראה תניא פל"ב.
(110) להעיר מהירושלמי (ברכות פ"א ה"ב) "ולא מודה רשב"י שמפסיקין לעשות סוכה ולעשות לולב".

ולהעיר, שמעלת המעשה מודגשת בפרק רביעי דאבות (שלומדים בשבת זו) – במאמרו של רבי שמעון (בעל ההילולא דל"ג בעומר), "שלשה כתרין הן, כתר תורה, וכתר כהונה, וכתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהן" (משנה י"ג) – שר"ש ש"תורתו אומנתו" מדגיש המעלה ד"כתר שם טוב" אפילו לגבי "כתר תורה", כיון שהשליומות דכל ג' הכתרים היא כשבים במעשה בפועל דוקא, שזהו"ע ד"כתר שם טוב" שנעשה ע"י מעשים טובים (ראה לקו"ש דרושי סוכות פג, א, וזהו "כתר שם טוב עולה על גביהן" – שאינו כתר בפ"ע (שלשה כתרין, ולא ארבעה כתרין), כי אם, ש"עולה על גביהן", היינו, המעשים טובים" דתורה כהונה ומלכות, שע"י "עולה על גביהן" ומעלה אותם לדרגא נעלית יותר ב"כתר"^{*}, ואז נעשה כתר חדש, רביעי, "כתר שם טוב".

(*) להעיר מהידוע שתוקף ועצמות הכתר (בחי' היחידה) מתגלה במעשה דוקא (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות סחי' ואילך). וזהו השיכות המיוחדת לרשב"י, שאצלו ה' גילוי בחי' היחידה (כנ"ל הערה 107).

מיוחד – מדגישה את אהבתו לכל יחיד מישראל, עד שיהי' כמוך ממש.

ויתירה מזה – שאנשים אחדים מישראל שמקריבים הפסח בזמן מיוחד, פועלים שיתוסף אצל כל בני ענין חדש בתורה, יו"ט חדש – פסח שני, עם כל העילויים שבו, דילוג שני וכו'.

ונמצא שבפסח שני מודגשת אחדותם של כל ישראל – חשיבותו המיוחדת של כל יחיד, ושייכותו ופעולתו בכל הציבור¹¹², וטעם הדבר – כיון שפסח שני קשור עם בחי' החקיקה, עצם הנפש, נקודת היהדות, שהיא אצל כל ישראל בשהו, ועל ידה נעשית אחדותם של ישראל בתכלית השליומות.

י. ומזה מובן גם בנוגע להלכות) ביאת המקדש (בשביל הקרבת הפסח) – שגם היא באופן של אחדות ישראל, שכל ישראל באים להמקדש.

ובהקדמה – ביאת המקדש היא לאחרי טהרת הפרה (כנ"ל ס"ד), ובטהרת הפרה מודגשת אחדותם של ישראל – שבשביל לטהר א' מישראל שנמצא במצב הכי ירוד דהיפך הטהרה, צריך להיות אפר הפרה (החל מפרה שעשה משה) "למשמרת"¹¹³ עד סוף כל הדורות¹¹⁴.

ויש להוסיף בזה, שביאת המקדש

(72) להעיר, שגם בפסח ראשון מודגש החיבור ההיחיד עם הציבור – כי, קרבן פסח הוא קרבן יחיד שדומה לקרבן ציבור ועד שיש בו דין פרהסיא קרבן ציבור (ראה יומא נא, א. פרש"י פסחים סו, סע"ב. וראה בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 104 ואילך. וש"ג).

(73) חוקת יט, ט.

(74) ראה בארוכה סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 342 ואילך. וש"ג.

(75) ראה רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג: תשע פרות אדומות נעשו משנצטוו במצוה זו עד שחרב הבית בשני', ראשונה עשה משה רבינו כו', והעשירית יעשה המלך המשיח מהרה יגלה אכ"ר.

(76) פרה רפ"ג ובפ"י הרע"ב.

(77) שם מ"ה.

(78) "בפתח העזרה הי' מתוקן קלל של חטאת", "כלי שמונה בו אפר חטאת מכל פרה שהיו שורפים" (שם מ"ג ובפ"י הרע"ב).

(79) ראה שו"ע אה"ז אור"ח סתרמ"ז ס"א –

בדין קמח.

(80) תניא רפ"ז.

בהענין ד'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', "בתוכם" דייקא, בתוך ובלב כאו"א⁸¹, שיש בו כל פרטי הענינים דהמקדש וכלי המקדש⁸², ועד שעושה ביתו וסביבתו וחלקו בעולם מקדש לו ית' – פועלים שיתגלה בית המקדש השלישי עם כלי המקדש בגשמיות ממש, מקדש (וכלי המקדש) גשמי⁸³ בעוה"ז הגשמי, ואז נעשית "ביאת המקדש" בתכלית השלימות, שכל בני באים לביהמ"ק, ומביאים עמהם חלקם בעולם וכללות העולם, שנעשה דירה, משכן ומקדש, לו ית'.

יא. עפ"ז יש לבאר גם דברי הרמב"ם בסיום "הלכות כלי המקדש והעובדים בו"⁸⁴:

"זה שאתה מוצא בדברי נביאים⁸⁵ שהכהנים היו חוגרים אפוד בד, לא היו כהנים גדולים, שאין האפוד של כ"ג אפוד בד, ואף הלויים היו חוגרין אותו, שהרי שמואל הנביא לוי הי' ונאמר בו⁸⁶ נער חגור אפוד בד, אלא אפוד זה היו חוגרים אותו בני הנביאים ומי שהוא ראוי שתשרה עליו רוח הקודש, להודיע כי הגיע זה למעלת כהן גדול שמדבר על פי האפוד והחושן ברוח הקודש".

וצריך להבין:

(א) מהי השייכות דחגירת אפוד בד

(81) ראה אלשיך עה"פ (תרומה כה, ח). של"ה סט, א. ועוד.

(82) ראה בארוכה ס' תורת העולה להרמ"א. ובכ"מ.

(83) עד כמה ששייך הביטוי "גשמיות" ביחס למקדש.

(84) כ"ה השם המלא דהלכות אלו, ככהתחלת ספר הי"ד. וכן בה"כותרת" לפני ההלכות.

(85) ש"א כב, יח.

(86) שם ב, יח.

ע"י בני הנביאים (שאינם כהנים גדולים, וגם לא כהנים סתם) להלכות כלי המקדש והעובדים בו?

(ב) בתחילת ההלכה מדגיש הרמב"ם ש"לא היו כהנים גדולים", ובסיום ההלכה מדגיש ההיפך – "להודיע כי הגיע זה למעלת כהן גדול"?

ויש לומר הביאור בעבודת האדם ("לתקן הדעות")⁸⁷ – שבוה מרומז ססיום וגמר (השלימות) דכלי המקדש והעובדים בו, הוא, שכאו"א מישאל (לא רק כהנים, ולא רק לויים, ולא רק נביאים, אלא כל בני הנביאים)⁸⁸ מגיע לתכלית העילוי ד"העובדים בו" – ש"ראוי שתשרה עליו רוח הקודש", ולא רק "ראוי", אלא נעשה כן בפועל ממש, כמ"ש⁸⁹ "אשפוך את רוחי על כל בשר ונבאו בניכם ובנותיכם"⁹⁰, היינו, ש"הגיע זה (כאו"א מישאל) למעלת כהן גדול⁹¹ שמדבר על פי האפוד והחושן ברוח הקודש".

(87) הביאור ע"פ נגלה – נתבאר בארוכה בלקו"ש חל"א ע' 156 ואילך.

(88) אלא שבכתוב נתפרש זה בנוגע לשמואל הנביא, שלוי הי'. ומש"נ "ודוד (שלא הי' לוי אלא ישראל) חגור אפוד בד" – הרי: (א) חגירת אפוד בד דודו לא היתה קשורה לענין הנבואה, אלא להעלאת הארון (וראה לקו"ש הנ"ל ס"ב. וש"נ), (ב) דוד הוא מלך, ואין הכרח ששייך בענין זה גם לכל ישראל.

(89) יואל ג, א.

(90) "בניכם ובנותיכם" – כמו "בני הנביאים".

(91) וכמ"ש גם בסיום ספר זרעים שלפני (הכנה והקדמה) לספר עבודה – "לא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש כו' אשר נדבה רוחו אותו כו' הרי זה נתקדש קדש קדשים" – דרגת הקדושה דכה"ג, כמ"ש (דה"א כג, יג) "ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים", כמשנ"ת בארוכה

ועפ"ז יומתק גם ההמשך להלכות ביאת המקדש – שלאחרי שכאו"א מישאל "הגיע . . למעלת כהן גדול", נעשית "ביאת המקדש" בתכלית השלימות – שכאו"א מישאל נכנס כולו⁹² להמקדש באופן של ביאה אמיתית, "דרך ביאה"⁹³, ו"מהלך כו' ועולה כו' מהלך כו' ועולה כו'", בעילוי אחר עילוי⁹⁴, עד שמגיע להמקום הכי נעלה ומקודש – קדש הקדשים, כמו ה"כהן" גדול (ש)נכנס לקדש הקדשים . . מיום הכיפורים ליום הכיפורים"⁹⁵, "אחת

בהתוועדות הקודמת (דש"פ אמור – סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 441 ואילך).

(92) לא רק באופן ש"הכנים ידו למקדש" (פ"ג הי"ח), וכיו"ב.

(93) שם הי"ט.

(94) ולהעיר, שע"י אחדותם של ישראל ניתוסף בביאת המקדש שבאים גם למקום מקודש יותר – כמוזכר לעיל (הערה 39) ש"פסח שבא בטומאה ודחקו טמאי מת ונכנסו להיכל, פטורין, אע"פ שלא הותרו אלא לעזרה", ד"ל (בפנימיות הענינים) ש"דחקו" מדגיש ומגלה מעלת האחדות* (שהרי סיבת הדוחק היא מפני שרבים מישאל נמצאים באותו מקום), שעל ידה מתעלים ובאים למקום מקודש יותר (באותו גובה דקדש הקדשים, בחי' היחידה, שמאחדת כל ישראל).

(95) ה' כלי המקדש רפ"ב – התחלת השיעור דמוצש"ק.

(96) ועפ"ז יומתק גם הדיוק ד"אפוד בד" דוקא – בדוגמת בגדי בד (בגדי לבן) שלובש הכה"ג בכניסתו לקדש הקדשים ביוה"כ"פ (רמב"ם ה' כלי המקדש רפ"ח – בשיעור דערב ש"ק זה). ולהעיר שגם בסיום ספר זרעים (ראה

(*) ובהדגשה יתירה ב"פסח שבא בטומאה" – שבו מודגשת מעלת הציבור ש"ציבור . . אינן נדחין" (פ"ד ה"ט).

ולא עוד, אלא, שלוקח עמו לקדש הקדשים חלקו בעולם והעולם כולו, ע"ז שמגלה בחי' היחידה שבכל עניני העולם – "יחידו של עולם"¹⁰⁰ – הכח האלקי שמהווה כל נברא מאין ליש, מ"מהותו ועצמותו של המאציל ב"ה שמציאותו הוא מעצמותו כו' (ש"הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש"¹⁰¹).

יב. וע"פ האמור שבפסח שני (וביאת מקדש) מודגשת אחדותם של ישראל – ה"ז קשור עם כל ימי הספירה, שבהם צריכים לתקן מה שתלמידי רבי עקיבא, "לא נהגו כבוד זה לזה"¹⁰², ע"י ההוספה ביתר שאת וביתר עוז באהבת ישראל ובמילא בכבוד ישראל (ועד כבוד רבך כו' השכינה¹⁰³) ואחדות ישראל, כהוראת רבי עקיבא

(הערה 91) מסיים "אתה תומיך גורלי" – ש"גורל" רומז ל"גורלות" שבעבודת כה"ג ביוה"כ"פ, וענינו בנפש האדם – עצם הנפש, בחי' היחידה (ראה סה"מ מלוקט ח"א ע' קלט ואילך. וש"נ).

(97) ס"פ תצוה. אחרי טז, לד.

(98) תוד"ה עד אחת – מנחת יח, א.

(99) ראה סה"מ מלוקט ח"א ע' רמח. ועוד.

(100) ראה תניא ספ"ג. ובכ"מ.

(101) אגה"ק ס"ב (קל, סע"א ואילך).

(102) יבמות סב, ב.

(103) אבות פ"ד מ"ב (שלומדים בשבת זו).